

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 23.3.2011
KOM(2011) 146 v konečnom znení

-

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Reforma uplatňovania pravidiel EÚ v oblasti štátnej pomoci na služby všeobecného
hospodárskeho záujmu**

1. Úvod

Účelom tohto oznámenia je otvoriť politickú debatu so zainteresovanými stranami a ostatnými inštitúciami o nadchádzajúcej revízii súboru predpisov v oblasti štátnej pomoci na služby všeobecného hospodárskeho záujmu (SGEI), teda tzv. súboru predpisov prijatých v nadväznosti na rozsudok vo veci *Altmark*.

Tento súbor predpisov zahŕňa sériu opatrení prijatých v roku 2005, najmä rozhodnutie o SGEI¹, a rámec pre SGEI², v ktorých Komisia objasnila uplatňovanie článkov ZFEÚ o štátnej pomoci, t. j. článkov 106 a 107 ZFEÚ, na náhradu za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

Platnosť rámca pre SGEI skončí v novembri 2011. V samotnom rámci, ako aj v rozhodnutí sa pred skončením platnosti predpokladá revízia pravidiel na základe rozsiahlej konzultácie. Komisia začala na tejto revízii pracovať už v roku 2008. Súčasne s týmto oznámením uverejnia útvary Komisie aj správu, ktorá opisuje postupy Komisie na základe súčasných pravidiel a hlavné problémy, ktoré vyplývajú z konzultácie.

Revíziu tohto súboru predpisov je potrebné vnímať v kontexte všeobecných cieľov Komisie v oblasti služieb vo verejnom záujme. Komisia sa v oznámení „Na ceste k Aktu o jednotnom trhu“³ (návrh č. 25) zaviazala prijať do roku 2011 oznámenie sprevádzané súborom opatrení zameraných na služby všeobecného záujmu, pričom zdôraznila, že EÚ a jej členské štáty musia zabezpečiť, aby sa služby vo verejnom záujme dali jednoduchšie prevádzkovať na primeranej úrovni, riadili sa jasnými pravidlami týkajúcimi sa ich financovania, mali čo najvyššiu kvalitu a boli skutočne dostupné pre každého.

2. SLUŽBY VO VEREJNOM ZÁUJME V „ARCHITECTÚRE“ EÚ

Služby vo verejnom záujme (v zmluvách všeobecne ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu) zohrávajú v rámci spoločných hodnôt Únie dôležitú úlohu⁴. Podporujú nielen sociálnu a územnú súdržnosť a prosperitu občanov v celej EÚ, ale zároveň v dôležitej miere prispievajú k hospodárskemu rozvoju Európy. Patria k nim komerčné služby veľkého rozsahu (sieťové odvetvia ako sú poštové služby, dodávky energie, služby v oblasti elektronickej komunikácie alebo verejnej dopravy) a celá škála zdravotných a sociálnych služieb⁵ (napr. starostlivosť o starších a postihnutých občanov).

¹ Rozhodnutie Komisie (ES) č. 842/2005 z 28. novembra 2005 o uplatňovaní článku 86 ods. 2 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 312, 29.11.2005, s. 67).

² Rámec spoločenstva pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme, (Ú. v. EÚ C 297, 29.11.2005, s. 4)

³ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru Regiónov – Na ceste k Aktu o jednotnom trhu – Pre vysoko konkurencieschopné sociálne trhové hospodárstvo, 50 návrhov, ako lepšie spoločne pracovať, podnikat' a obchodovať, KOM(2010) 608 v konečnom znení/2 z 11. novembra 2010.

⁴ Článok 1 Protokolu č. 26 k zmluvám.

⁵ Pre opis sociálnych služieb všeobecného záujmu pozri oznámenie Komisie *Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva: Verejnoprospešné sociálne služby v Európskej únii*, KOM(2006) 177 v konečnom znení z 26. apríla 2006.

Lisabonská zmluva uznáva dôležitú úlohu služieb vo verejnom záujme a súčasne ich rôznorodosť v európskom modeli spoločnosti. Tento dvojaký prístup je zohľadnený v novom Protokole č. 26 k zmluvám, podľa ktorého spoločné hodnoty Únie zahŕňajú najmä:

vysokú úroveň kvality, bezpečnosti a dostupnosti, rovnaký prístup a presadzovanie všeobecného prístupu a práv užívateľov,

ako aj

široké diskrečné právomoci národných, regionálnych a miestnych orgánov pri poskytovaní, obstarávaní a organizovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

Článok 14 ZFEÚ totiž Úniu a členské štáty v rámci ich príslušných právomocí a kompetencií poveruje, aby:

dbali o to, aby takéto služby fungovali na základe zásad a podmienok, najmä hospodárskych a finančných, ktoré im umožňujú plniť ich poslanie.

Článok 14 zároveň vytvára nový právny základ, na základe ktorého Európsky parlament a Rada príjmu na návrh Komisie nariadenia ustanovujúce tieto zásady a podmienky.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ustanovenia článku 14 ZFEÚ sa uplatňujú bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu⁶. Predovšetkým podľa článku 106 a 107 ZFEÚ podliehajú náhrady poskytnuté orgánmi verejnej správy za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu preskúmaniu z hľadiska existencie štátnej pomoci, a to v prípade, že nie sú splnené štyri kumulatívne podmienky, ktoré Súdny dvor stanovil v rozsudku vo veci *Altmark*⁷. Toto oznámenie sa zaoberá len reformou tých pravidiel v oblasti štátnej pomoci na služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré Komisia prijala v súlade s článkom 106 a 107.

Pravidlá EÚ v oblasti hospodárskej súťaže sa však nevzťahujú na všetky služby všeobecného záujmu, ale len na služby hospodárskej povahy, teda na služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Podobne je to aj v prípade sociálnych služieb všeobecného záujmu, ktoré môžu vykazovať hospodársky alebo nehospodársky charakter. Aj tieto služby podliehajú právnym predpisom EÚ v oblasti hospodárskej súťaže len vtedy, keď majú skutočne hospodársky charakter⁸. Navyše podľa článku 2 Protokolu č. 26

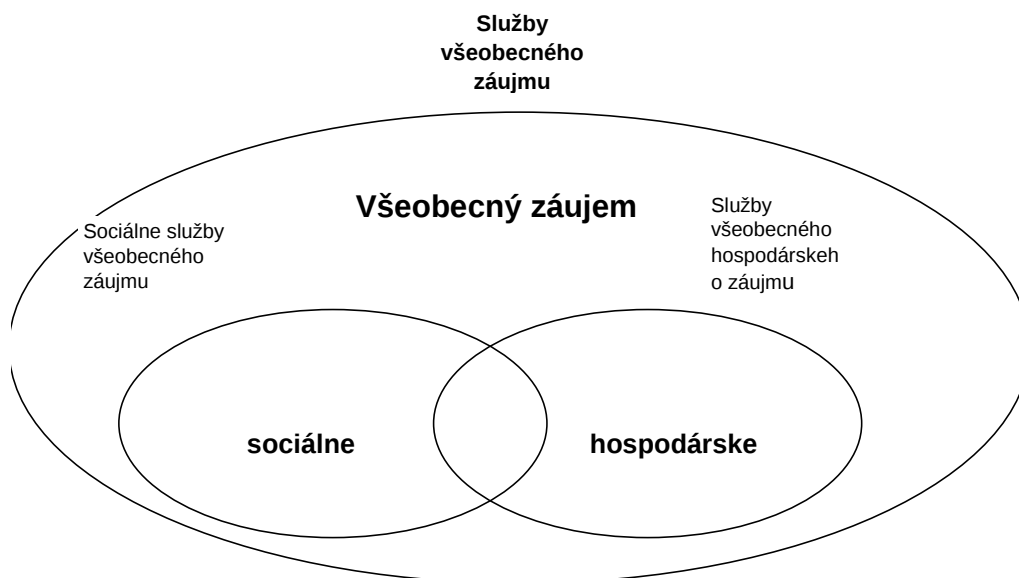
ustanoveniami zmlúv nie sú žiadnym spôsobom dotknuté právomoci členských štátov poskytovať, obstarávať a organizovať služby všeobecného záujmu nehospodárskeho charakteru.

⁶ Presnejšie povedané, článok 14 ZFEÚ sa uplatňuje „Bez toho, aby ... články 93, 106 a 107 ...“. Potvrďuje teda uplatňovanie týchto ustanovení v kontexte služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ako aj opatrení prijatých na ich základe.

⁷ Pozri časť 2 ďalej v texte.

⁸ V oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - sprevádzajúce oznámenie „Jednotný trh pre Európu 21. storočia“ Služby všeobecného záujmu vrátane sociálnych služieb všeobecného záujmu: nový európsky záväzok – KOM(2007) 725 v konečnom znení – Komisia uviedla: *Neekonomické služby*: na tieto služby, napríklad tradičné výsady štátu, ako polícia, súdnictvo a systémy základného sociálneho zabezpečenia, sa nevzťahujú osobitné právne predpisy EÚ ani ustanovenia Zmluvy o ES o vnútornom trhu a hospodárskej súťaži. Na niektoré prvky organizácie týchto služieb sa môžu vzťahovať ďalšie ustanovenia uvedené v zmluve, ako je zásada nediskriminácie.“

K činnostiam, ktoré na účely pravidiel hospodárskej súťaže nemajú hospodársky charakter, patrí napríklad bezpečnosť leteckej prevádzky⁹ alebo sledovanie znečistenia¹⁰, pretože súvisia s vykonávaním právomocí štátu a plnením jeho záväzkov voči občanom¹¹. Na účely pravidiel hospodárskej súťaže nemožno za hospodárske činnosti považovať ani spravovanie systému povinného sociálneho zabezpečenia, ktoré sleduje čisto sociálny cieľ.¹²

Aj poskytovatelia služieb všeobecného hospodárskeho záujmu podliehajú vo všeobecnosti len pravidlám hospodárskej súťaže, a najmä pravidlám v oblasti štátnej pomoci, pokiaľ uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje plnenie ich úloh. Článok 106 ods. 2 ZFEÚ totiž ustanovuje, že:

podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám zmlúv, najmä pravidlám hospodárskej súťaže, za predpokladu, že uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje právne alebo v skutočnosti plniť určité úlohy, ktoré im boli zverené.

3. FINANCOVANIE SLUŽIEB VO VEREJNOM ZÁUJME A KONTROLA ŠTÁTNEJ POMOCI

Kľúčovým aspektom poskytovania služieb vo verejnom záujme je náhrada, ktorú orgány verejnej správy môžu vyplácať subjektom za poskytovanie týchto služieb. Dôležitosť tohto aspektu ešte viac zdôraznila hospodárska a finančná kríza. Táto kríza zasiahla do života mnohých občanov v celej EÚ a zvýšila ich závislosť na poskytovaní kvalitných služieb vo verejnom záujme. V dôsledku úsilia mnohých členských štátov EÚ o zníženie deficitu verejných financií však kríza zároveň viedla k intenzívnejšiemu zameraniu sa na ekonomickú efektívnosť verejných výdavkov a na potrebu podporiť produktivitu vo všetkých oblastiach.

⁹ Vec C-364/92 SAT *Fluggesellschaft* [1994] Zb. I-43.

¹⁰ Vec C-343/95 *Diego Cali & Figli* [1997] Zb I-1547.

¹¹ Nasledujúci graf len poukazuje na rozličné koncepty. Jeho cieľom nie je znázorniť veľkosť hospodárskeho a nehospodárskeho sektora.

¹² Vec C-159/91 *Poucet & Pistre* [1993] Zb I-637; vec C-218/00 *Cisal & INAIL* [2002] Zb I-691, odseky 43-48; spojené veci C-264/01, C-306/01, C-354/01 a C-355/01 *AOK Bundesverband* [2004] Zb I-2493, odseky 51-55. Vyžaduje sa, aby boli tieto schémy založené na zásade solidarity a aby bolo poistné plnenie nezávislé od výšky odvodov. Súd sa však domnieva, že ostatné ustanovenia ZFEÚ (napr. pravidlá vnútorného trhu) možno uplatňovať – pozri vec C -350/07 *Kattner* [2009] Zb I-1513.

Článok 106 ZFEÚ vyhradzuje pre Komisiu úlohu kontrolovať súlad takýchto náhrad s pravidlami hospodárskej súťaže.

Za štátnu pomoc však nemožno považovať každý druh verejného financovania služieb vo verejnom záujme, ktoré majú hospodársky charakter. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci *Altmark*¹³ opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc, ak 1) sú záväzky služby vo verejnom záujme jasne definované; 2) kritériá, na základe ktorých sa vypočíta náhrada, sú stanovené objektívnym a transparentným spôsobom, 3) náhrada za služby vo verejnom záujme pokrýva len náklady a primeraný zisk a 4) ak je podnik vybraný na základe verejného obstarávania, ktoré umožňuje výber uchádzača schopného poskytnúť tieto služby pri najnižších nákladoch pre spoločnosť, alebo ak je náhrada určená na základe analýzy nákladov priemerného „dobře riadeného“ podniku v príslušnom sektore. Ak ktorákoľvek z týchto kumulatívnych podmienok nie je splnená, zásah štátu možno považovať za štátnu pomoc a musí byť v zásade notifikovaný Komisii, ktorá ho posúdi.

Ako už bolo uvedené, právnym základom pre kontrolu náhrad za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu z hľadiska štátnej pomoci sú články 106 a 107 ZFEÚ¹⁴. Uplatňovanie pravidiel v oblasti štátnej pomoci na služby všeobecného hospodárskeho záujmu boli objasnené v uvedenom súbore právnych predpisov, predovšetkým však v rozhodnutí o SGEI a v rámci pre SGEI. Zatiaľ čo rozhodnutie o SGEI vymedzuje podmienky, na základe ktorých možno náhradu poskytnutú spoločnostiam za plnenie záväzkov služby vo verejnom záujme považovať za zlučiteľnú s pravidlami v oblasti štátnej pomoci a vyňať ju z notifikačnej povinnosti Komisii, rámec pre SGEI vymedzuje podmienky, na základe ktorých náhrada, na ktorú sa nevzťahuje rozhodnutie, môže byť schválená Komisiou.

Od nadobudnutia účinnosti v roku 2005 sú rozhodnutie o SGEI a rámec pre SGEI najdôležitejším základom pre Komisiu pri posudzovaní veľkého množstva prípadov štátnej pomoci, ktoré súvisia s SGEI. Okrem uvedených dvoch právnych predpisov bolo do praxe zavedených viacero pravidiel štátnej pomoci špecifických pre jednotlivé sektory¹⁵.

Revízia tohto súboru predpisov je súčasťou pracovného programu Komisie na rok 2011¹⁶. Na revíziu sa odkazuje aj v liste predsedu Komisie Barrosa, ktorý bol pripojený k jeho prejavu o stave Únie v Európskom parlamente.¹⁷

4. REVÍZIA PRAVIDIEL ŠTÁTNEJ POMOCI NA SGEI

Všeobecným cieľom reformy pravidiel štátnej pomoci na SGEI je posilniť potenciálny príspevok SGEI k celkovému hospodárskemu oživeniu v Európe. Členské štáty musia skutočne zaručiť, aby boli niektoré služby (napr. nemocničná starostlivosť, vzdelávanie, sociálne služby, ale aj komunikácia, energetika alebo doprava) širokej verejnosti dostupné za prijateľných podmienok. Za poskytovanie, obstarávanie a organizovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu sú zodpovedné národné, regionálne a miestne orgány, ktoré v tejto súvislosti disponujú širokými diskrečnými právomocami. Zároveň je však potrebné uviesť, že

¹³ Vec C-280/00, *Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, [2003] Zb. I-7747.

¹⁴ Článok 14 ZFEÚ sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté tieto pravidlá.

¹⁵ Pozri prílohu k tomuto oznámeniu.

¹⁶ Príloha 1 k oznámeniu Komisie KOM(2010) 623, Pracovný program Komisie na rok 2011, 27.10.2010, s. 4.

¹⁷ Tlačová správa Memo/10/393, list predsedu Komisie Barrosa poslancom Európskeho parlamentu, 7.9.2010.

efektívne pridelovanie verejných prostriedkov na SGEI je mimoriadne dôležité z hľadiska zabezpečenia konkurencieschopnosti EÚ a zaistenia hospodárskej súdržnosti medzi členskými štátmi. Efektívne a vysoko kvalitné služby vo verejnom záujme podporujú a podnecujú rast a tvorbu pracovných miest v celej EÚ. Sociálne služby navyše prispievajú k zmierňovaniu sociálnych následkov krízy.

4.1. Výsledky konzultácie

Komisia v súlade s požiadavkami článku 9 rozhodnutia o SGEI a bodu 25 rámca pre SGEI uskutočnila rozsiahlu konzultáciu, počas ktorej je členské štáty a ostatné zainteresované strany predložili informácie o praktickom uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci v tejto oblasti.

- -Komisia v roku 2008 a 2009 požiadala členské štáty, aby jej predložili správu o uplatňovaní súčasného súboru predpisov. Z týchto správ vyplýva, že členské štáty vo všeobecnosti vítajú uvedený súbor predpisov, ako aj právnu istotu, ktorú prináša. Namiesto celkového prepracovania uvedeného súboru sa väčšina členských štátov vyslovila za revíziu niektorých z jeho ustanovení, a to s cieľom uľahčiť zosúladenie s pravidlami v oblasti štátnej pomoci na rôznych úrovniach vnútroštátnej administratívy.
- -Komisia v roku 2010 otvorila verejnú konzultáciu o uplatňovaní súčasného súboru predpisov. Táto konzultácia vyvolala záujem širokého spektra subjektov. Komisii bolo celkovo doručených viac ako sto odpovedí. Vyjadrené stanoviská sa samozrejme značne odlišujú v závislosti od povahy a činnosti príslušných subjektov. Celkový charakter týchto príspevkov však v značnej miere zodpovedá charakteru uvedených správ členských štátov.

Súčasne s týmto oznámením uverejnia útvary Komisie aj správu, ktorá opisuje postupy Komisie na základe súčasných pravidiel a hlavné problémy, ktoré vyplývajú z konzultácie.

Konzultačný proces vo všeobecnosti potvrdil, že existujúce právne nástroje boli potrebnou a primeranou odpoveďou na rozsudok vo veci *Altmark*. Od nadobudnutia ich účinnosti sa tieto právne nástroje využili pri posudzovaní značného počtu prípadov štátnej pomoci. Z konzultácie zároveň vyplynulo, že v niektorých oblastiach, napríklad v sektore sociálnych služieb, sa uvedený súbor predpisov neuplatňoval vždy tak, ako bolo pôvodne stanovené. Príčinou tohto javu môže byť nedostatočné povedomie na strane príslušných orgánov, ako aj komplexný charakter existujúceho súboru opatrení.

Mnohé zainteresované strany sa domnievajú, že existujúce právne nástroje pozitívne prispeli k celkovému cieľu, ktorým je zabezpečenie právnej istoty. Konzultácia však zároveň poukázala na to, že existuje značný priestor na zlepšenie. Predovšetkým z nej vyplynula potreba jasnejších, jednoduchších, primeranejších a účinnejších nástrojov, ktoré by zabezpečili jednoduchšie uplatňovanie stanovených pravidiel a podporili tak účinnejšie poskytovanie kvalitných služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v prospech občanov EÚ.

4.2. Hlavné zásady reformy

V záujme dosiahnutia uvedených cieľov bude Komisia pri nadchádzajúcej reforme vychádzať z dvoch kľúčových zásad:

- *Väčšia zrozumiteľnosť*: ak je to možné, Komisia posudzuje možnosť zrozumiteľnejšieho definovania niektorých kľúčových konceptov, ktoré sú relevantné z hľadiska uplatňovania

pravidiel štátnej pomoci na SGEI, ako aj rozsahu týchto pravidiel a podmienok schvaľovania pomoci v prospech SGEI zo strany Komisie¹⁸.

- *-Diverzifikovaný a primeraný prístup:* Komisia zároveň posudzuje možnosť zabezpečiť diverzifikovanú a primeranú odpoveď na rôzne druhy SGEI. Jej zámerom je prepojiť stupeň preskúmania z hľadiska existencie štátnej pomoci s povahou a rozsahom poskytovaných služieb. Jedným z prvkov tejto stratégie by mohlo byť zjednodušenie uplatňovania pravidiel na niektoré druhy miestnych služieb malého rozsahu, ktoré majú obmedzený vplyv na obchod medzi členskými štátmi, a na niektoré druhy sociálnych služieb. Pri posudzovaní komerčných služieb veľkého rozsahu, ktoré majú jasný európsky rozmer, by mala Komisia zároveň vo väčšej miere zohľadňovať aspekty týkajúce sa ich účinnosti a hospodárskej súťaže¹⁹.

Výsledkom reformy by mal byť teda jasný, jednoduchý a účinný právny rámec, ktorý by národným, regionálnym a miestnym orgánom uľahčil zosúladenie so stanovenými pravidlami, a podpora účinného poskytovania služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré prispejú k rozvoju inteligentného, udržateľného a inkluzívneho hospodárstva.

Reforma bude v plnom súlade s celkovým cieľom EÚ v oblasti kontroly štátnej pomoci, ktorým je zabezpečiť, aby pomoc poskytovaná členskými štátmi prispievala k cieľom spoločného záujmu, aby bola dobre navrhnutá, primeraná a aby nenarúšala hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

4.2.1. Väčšia zrozumiteľnosť

Útvary Komisie sa rôznymi spôsobmi pokúšali objasniť pravidlá štátnej pomoci na SGEI. Ako už bolo uvedené, v roku 2007 uverejnili dokument „Najčastejšie kladené otázky (FAQ)“. Okrem toho spustili v roku 2008 interaktívny informačný systém (IIS), ktorý zainteresovaným stranám umožňuje položiť otázky o pravidlách SGEI elektronicky a následne získať odpoveď od príslušného útvaru Komisie.

Poznatky a skúsenosti získané prostredníctvom IIS a rozhodovacej praxe Komisie boli koncom roka 2010 sprístupnené v aktualizovanom znení dokumentu FAQ z roku 2007²⁰. Aktualizovaná príručka obsahuje viac ako sto otázok o rôznych aspektoch SGEI. Prináša ďalšie objasnenie niektorých kľúčových konceptov, ktoré sú relevantné z hľadiska uplatňovania pravidiel štátnej pomoci na SGEI, ako aj rozsahu týchto pravidiel, podmienok schvaľovania pomoci v prospech SGEI zo strany Komisie a vzťahu medzi štátnou pomocou a pravidlami verejného obstarávania. Mnoho otázok sa týkalo sektora sociálnych služieb, keďže orgány verejnej správy a samotní poskytovatelia služieb často poukazovali na ťažkosti pri uplatňovaní príslušných pravidiel EÚ. V rámci konzultácie o reforme uvedeného súboru predpisov nemali zainteresované strany možnosť vyjadriť sa k tejto príručke.

Konzultačný proces napriek tomu jasne poukázal na skutočnosť, že pochybnosti a nesprávny výklad predovšetkým v súvislosti s kľúčových konceptmi, ktoré sú relevantné z hľadiska uplatňovania pravidiel štátnej pomoci na SGEI, môžu patriť medzi dôvody nesprávneho uplatňovania pravidiel. Snaha o väčšiu zrozumiteľnosť sa vzťahuje nielen na samotné ustanovenia uvedeného súboru predpisov, ale aj na charakter činností a skutočnosť, či predmetné opatrenie vôbec spadá do rozsahu pôsobnosti článku 107 ZFEÚ. Zainteresované

¹⁸ Pozri oddiel 4.2. ďalej.

¹⁹ Pozri oddiel 4.3 ďalej.

²⁰ SEK(2010)1545 v konečnom znení z 7. decembra 2010.

strany vyžadujú väčšiu zrozumiteľnosť v súvislosti s nasledujúcimi bodmi, ku ktorým má Komisia v úmysle poskytnúť ďalšie usmernenia:

- rozlíšenie medzi hospodárskymi činnosťami a činnosťami, ktoré hospodársky charakter nemajú a klasifikácia niektorých subjektov ako podnikov,
- obmedzenia, ktorým musia členské štáty na základe pravidiel štátnej pomoci čeliť pri klasifikácii hospodárskej činnosti ako SGEI,
- podmienky, za ktorých poskytnutie náhrady za určité SGEI poskytované na miestnej úrovni ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, a preto patrí do pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci,
- -požiadavky, ktoré musia orgány verejnej správy na základe pravidiel štátnej pomoci splniť pri poverení podniku poskytovaním SGEI,
- podmienky, na základe ktorých náhrada za poskytovanie SGEI nepredstavuje štátnu pomoc, pretože prostredníctvom verejného obstarávania je vybratý uchádzač, ktorý tieto služby poskytne pri najnižších nákladoch pre spoločnosť alebo preto, že účtovaná cena zodpovedá cene efektívneho a „dobře riadeného“ podniku,
- možnosti zvýšenia koherencie medzi uplatňovaním pravidiel štátnej pomoci a pravidiel verejného obstarávania a
- prepojenie pravidiel v rámci uvedeného súboru predpisov s ostatnými sektorovými pravidlami uplatniteľnými na SGEI.

Niektoré z uvedených otázok vyplývajú priamo z primárneho práva EÚ a príslušnej judikatúry Súdneho dvora (pozri napr. rozdiel medzi hospodárskymi činnosťami a činnosťami, ktoré hospodársky charakter nemajú). Úloha Komisie v tomto ohľade je obmedzená na objasnenie toho, ako vykladá a uplatňuje ustanovenia zmlúv. V rámci svojej obmedzenej pôsobnosti Komisia zhodnotí potrebu ďalšieho objasnenia kľúčových konceptov, ktoré sú relevantné z hľadiska uplatňovania pravidiel štátnej pomoci na SGEI, a to v záujme uľahčenia správneho uplatňovania týchto pravidiel.

Komisia bude okrem toho s členskými štátmi rokovať o poskytnutí ďalších praktických informácií priamo na mieste v prospech miestnych aktérov a zainteresovaných strán.

4.2.2. *Diverzifikovaný a primeraný prístup*

Súčasný súbor predpisov sa uplatňuje približne rovnakým spôsobom na širokú škálu hospodárskych sektorov a aktérov. V rámci nadchádzajúcej reformy má Komisia v úmysle jasnejšie rozlišovať medzi rozličnými druhmi služieb, a to v závislosti od toho, do akej miery môže štátna pomoc v príslušnom hospodárskom sektore predstavovať riziko narušenia hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

4.2.2.1. Zjednodušenie

Mnoho služieb vo verejnom záujme organizovaných miestnymi spoločenstvami má relatívne obmedzený rozsah a z tohto dôvodu ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi len v malej miere. Navyše niektoré druhy sociálnych služieb vykazujú viaceré špecifiká, pokiaľ ide o ich finančnú štruktúru a ciele. Jedným zo spôsobov zavedenia diverzifikovanejšieho prístupu by

tak mohlo byť zjednodušenie uplatňovania pravidiel štátnej pomoci na tieto druhy služieb. Komisia sa vo všeobecnosti bude snažiť zaistiť, aby bola administratívna záťaž príslušného orgánu verejnej správy primeraná vplyvu opatrenia na hospodársku súťaž na vnútornom trhu. Komisia v tejto súvislosti posúdi, na základe akých podmienok a za akých okolností možno niektoré druhy pomoci považovať za pomoc *de minimis*²¹, pre ktoré druhy služieb a na základe akých podmienok sa vyžaduje notifikácia individuálnej štátnej pomoci a či je potrebné upraviť prahy, ktoré podmieňujú uplatňovanie súčasného rozhodnutia o SGEI.

4.2.2.2. Účinnosť komerčných služieb veľkého rozsahu, ktoré plnia záväzky služby vo verejnom záujme

Komisia je odhodlaná zjednodušiť uplatňovanie súboru predpisov tam, kde je to opodstatnené. Zároveň sa však bude usilovať zabezpečiť efektívne pridelovanie verejných prostriedkov, a to s cieľom účinne predchádzať narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, čo je jedným z kľúčových aspektov reformy uvedeného súboru predpisov.

Komisia sa domnieva, že riziko narušenia hospodárskej súťaže na vnútornom trhu je obzvlášť vysoké v sektoroch, pre ktoré sú charakteristické komerčné aktivity veľkého rozsahu s jasným európskym rozmerom a v ktorých boli prevádzkovatelia poverení plnením záväzkov služieb vo verejnom záujme. V niektorých relevantných sektoroch, ako napríklad doprava, telekomunikácie, dodávky energie a poštové služby, je toto riziko zohľadnené aj v pravidlách špecifických pre jednotlivé sektory²². Tieto sektorové pravidlá sa buď uplatňujú namiesto všeobecného rozhodnutia o SGEI a rámca pre SGEI (napr. v oblasti dopravy), alebo v spojení s nimi (napr. v oblasti poštových služieb).

V rámci súčasného súboru predpisov môžu náhrady za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu pokrývať náklady, ktoré vznikli poskytovateľovi a primeraný zisk²³. Súčasný súbor predpisov však nezohľadňuje, do akej miere náklady, ktoré vznikli poskytovateľovi SGEI, zodpovedajú nákladom „dobro riadeného“ podniku. Niektoré z nákladov, za ktoré členské štáty priznávajú poskytovateľom služieb náhrady, tak môžu byť dôsledkom nižšej miery ich účinnosti. Takáto situácia môže narušiť fungovanie trhov a v konečnom dôsledku poškodiť kvalitu služieb a efektívnosť ich poskytovania. Okrem toho je v protiklade so všeobecným cieľom verejnej politiky, ktorým je efektívnosť verejných výdavkov a správne pridelovanie prostriedkov.

V rámci prebiehajúcej revízie Komisia teda zvažuje, do akej miery je pri schvaľovaní opatrení štátnej pomoci na SGEI potrebné brať väčší ohľad na aspekty týkajúce sa účinnosti a kvality. Súčasťou revízie by mohlo byť aj zavedenie opatrení zameraných na dosiahnutie primeranej transparentnosti vo vzťahu k verejným výdavkom na SGEI alebo na stanovenie a vymedzenie záväzkov SGEI (pri zachovaní širokých diskrečných právomocí členských štátov v tomto

²¹ Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na pomoc *de minimis* (Ú. v. EÚ L 379, 28.12.2006).

²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 1); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3); smernica Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 6/2008 z 20. februára 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES s ohľadom na úplné dokončenie vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 52, 27.2.2008, s. 3), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb.

²³ Pozri článok 5 rozhodnutia o SGEI a oddiel 2.4 rámca pre SGEI.

ohľade), ako aj zavedenie opatrení, ktoré by zohľadňovali aspekt účinnosti počas celého obdobia poskytovania SGEI.

5. ĎALŠIE KROKY

Predpokladá sa, že konzultácia s Európskym parlamentom, Radou, Európskym hospodárskym a sociálnym výborom, Výborom regiónov a členskými štátmi, ako aj so zainteresovanými stranami o návrhu nového rozhodnutia o SGEI a rámca pre SGEI by mala prebehnúť do júla 2011.

PRÍLOHA – Právne nástroje, ktoré sa uplatňujú v sektore SGEI

	Rámc z roku 2005	Rozhodnutie z roku 2005	Sektorové oznámenia o štátnej pomoci, ktoré obsahujú ustanovenia o SGEI	Príslušné sektorové právne predpisy, ktoré obsahujú ustanovenia o SGEI
Pozemná doprava	neuplatňuje sa, pretože patrí do pôsobnosti článku 93 ZFEÚ	neuplatňuje sa, pretože patrí do pôsobnosti článku 93 ZFEÚ	usmernenia o železničných podnikoch ²⁴	nariadenie o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave ²⁵
Letecká doprava	neuplatňuje sa	uplatňuje sa ²⁶	usmernenia o leteckej doprave ²⁷ štátna pomoc v sektore leteckej dopravy ²⁸	nariadenie o prevádzke leteckých dopravných služieb ²⁹ smernica o službách pozemnej obsluhy ³⁰
Námorná doprava	neuplatňuje sa	uplatňuje sa ³¹	oznámenie o spoločnostiach pre správu lodí ³² oznámenie o námorných diaľniciach ³³ oznámenie	nariadenie o kabotáži ³⁵

²⁴ Oznámenie Komisie K(2008) 184 – Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci železničným podnikom (Ú. v. EÚ C 184, 22. 7. 2008, s. 13 – 31).

²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 1 – 13). Toto nariadenie umožňuje a poskytuje výnimky z notifikačnej povinnosti náhrad, poskytnutých v súlade s niekoľkými požiadavkami, ktoré zvyčajne zahŕňajú požiadavku uskutočniť výberové konanie.

²⁶ Poskytovatelia SGEI v tomto sektore môžu uplatniť výnimku, pokiaľ spĺňajú buď všeobecný prah (obrat 100 mil. EUR alebo náhrada 30 mil. EUR) alebo špecifické prahy založené na počte pasažierov.

²⁷ Oznámenie Komisie z 9. decembra 2005 – Usmernenia Spoločenstva týkajúce sa financovania letísk a štátnej pomoci na začatie činnosti pre letecké spoločnosti s odletom z regionálnych letísk (Ú. v. EÚ C 312, 9.12.2005, s. 1).

²⁸ Uplatňovanie článkov 92 a 93 Zmluvy o ES a článku 61 Dohody EHP na štátnu pomoc v sektore leteckej dopravy (Ú. v. ES C 350, 10.12.1994, s. 5–20).

²⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3–18).

³⁰ Smernica Rady 96/67/ES z 15. októbra 1996 o prístupe k trhu služieb pozemnej obsluhy na letiskách Spoločenstva (Ú. v. ES L 272, 25. 10. 1996, s. 36).

³¹ Poskytovatelia SGEI v tomto sektore môžu uplatniť výnimku, pokiaľ spĺňajú buď všeobecný prah (obrat 100 mil. EUR a náhrada 30 mil. EUR) alebo špecifické prahy založené na počte pasažierov.

³² Oznámenie Komisie poskytujúce vysvetlenie k štátnej pomoci spoločnostiam pre správu lodí (Ú. v. EÚ C 132, 11.6.2009, s. 6).

³³ Oznámenie Komisie, ktorým sa vydávajú usmernenia v súvislosti so štátnou pomocou dopĺňajúcou finančné prostriedky poskytované Spoločenstvom na otvorenie námorných diaľnic (Ú. v. EÚ C 317, 12.12.2008, s. 10).

			o námornej doprave ³⁴	
Rozhlasové a televízne vysielanie	neuplatňuje sa ale princípy sektorového oznámenia sú podobné ³⁶	uplatňuje sa, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 2 ods. 1 písm. a) rozhodnutia ³⁷	oznámenie o verejnoprávnom vysielaní ³⁸	
Telekomunikácie vrátane širokopásmových sietí	uplatňuje sa spolu s usmerneniami	uplatňuje sa	usmernenia o rýchlom zavádzaní širokopásmových sietí ³⁹	rámcová smernica ⁴⁰ smernica o univerzálnej službe ⁴¹
Poštové služby	uplatňuje sa ⁴²	uplatňuje sa, ale kvôli prahovým hodnotám nie je vo všeobecnosti relevantné		tretia smernica o poštových službách (od roku 2011) ⁴³
Energetika	uplatňuje sa	uplatňuje sa		tretí energetický balík vrátane: smernice o trhu s elektrickou energiou ⁴⁴ smernice o trhu so zemným plynom ⁴⁵
Zdravotná starostlivosť	uplatňuje sa	uplatňuje sa na nemocnice bez ohľadu na prahové hodnoty ⁴⁶		

³⁴ Oznámenie Komisie K(2004) 43 - Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci pre námornú dopravu (Ú. v. EÚ C 13, 17.1.2004, s. 3).

³⁵ Nariadenie Rady (EHS) č. 3577/92 zo 7. decembra 1992, ktorým sa uplatňuje zásada slobody poskytovania služieb na námornú dopravu v rámci členských štátov (námorná kabotáž) (Ú. v. ES L 364, 12.12.1992, s. 7–10).

³⁶ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie (Ú. v. EÚ C 257, 27.10.2009, s. 1-14). V tomto oznámení sa vysvetľuje, ako Komisia uplatňuje základné princípy obsiahnuté v Protokole č. 29 o systéme verejnoprávneho vysielania v členských štátoch pripojeného k Zmluve o EÚ a k ZFEÚ.

³⁷ Ako sa uvádza v odseku 19 oznámenia Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie (Ú. v. EÚ C 257, 27.10.2009, s. 4).

³⁸ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie (Ú. v. EÚ C 257, 27.10. 2009, s. 1). Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci pre verejnoprávne vysielanie (Ú. v. ES C 320, 15.11.2001, s. 5).

³⁹ Oznámenie Komisie – Usmernenia Spoločenstva pre uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v súvislosti s rýchlym zavádzaním širokopásmových sietí (Ú. v. EÚ C 235, 30.9.2009, s. 7).

⁴⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 21/2002 zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 33-50).

⁴¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 22/2002 zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb (Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 51 – 77).

Sociálne bývanie	uplatňuje sa	uplatňuje sa bez ohľadu na prahové hodnoty ⁴⁷		
Sociálna starostlivosť	uplatňuje sa	uplatňuje sa		

⁴² Je potrebné poznamenať, že podľa bodu 4 rámca pre SGEI je potrebné dodržiavať prísnejšie pravidlá obsiahnuté v sektorových smerniciach (ktoré nadobudnú účinnosť v roku 2011).

⁴³ smernica Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 6/2008 z 20. februára 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES s ohľadom na úplné dokončenie vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 52, 27.2.2008, s. 3).

⁴⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁴⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁴⁶ Článok 2 ods. 1 písm. b) rozhodnutia o SGEI.

⁴⁷ Článok 2 ods. 1 písm. b) rozhodnutia o SGEI.